

Naturskyddsföreningen
Skåne

Ge oss kraft
att förändra
pg. 9 98 37-7

Verksamhetsberättelse 2019

Verksamhetsberättelsen redovisar vad
länsförbundet genomfört under föregående
verksamhetsår.

Medlemmar och kretsar

Naturskyddsföreningen i Skåne är en självklar organisation att engagera sig i för alla natur- och miljövårdsintresserade i Skåne. Vi har en respekterad roll som remiss- och kunskapsinstans i miljöfrågor för tjänstemän, politiker och media. Vi är en resurs och kunskapskälla för enskilda medlemmar, kretsar och allmänhet i natur, miljö och organisationsfrågor.

Antalet medlemmar i Skåne ökade under 2019 med 1270 personer. Totalsumman uppgick till 23 984. Av medlemmarna är 13 350 fullbetalande, 10 605 är familjemedlemmar och sedan tillkommer några ständiga medlemmar samt hedersmedlemmar.

Medan en del kretsar i Skåne har omfattande verksamhet med många aktiva har andra kretsar svårt att engagera medlemmar, i synnerhet till förtroendeuppdrag. Några kretsar har antingen varit vilande, tagit beslut på att lägga ner eller funderat på samgående med grannkretsar. Under 2019 har vi därför fortsatt hjälpa kretsar enligt den mall vi började använda så framgångsrikt under 2018.

Länsstämman hölls på Älvkullen i Höör 4 maj. Innan förhandlingarna guidades vi av Torbjörn Tyler bland slocknade vulkaner kring Dagstorpssjön.

Kansli, administration och ekonomi

Föreningen bytte lokaler under 2019. Föreningen hyr från januari 2019 lokaler på kontorshotellet Jernkontoret, mitt emot järnvägsstationen i Höör.

I och med flytten från Lund och att föreningen avvecklat tidigare använda telefoni- och kopia-torlösningar har föreningens årliga kostnader för kansliet reducerats med ca 80 tkr/år.

På kansliet har under året verksamhetskoordinator Magnus Billqvist varit anställd på 75 % och kommunikatör Caroline Grantz på 50 %. Petter Albinson, projektledare för Storkprojektet, har varit anställd på 80 %. Linda Birkedal, ordförande, och Lars-Bertil Nilsson, kassör, får ett visst arvode enligt beslut på föreningens årsstämma.

Kommunikation och sociala medier

Under verksamhetsåret har satsningen på kommunikation fortsatt för att bli en integrerad del av vår verksamhet, både externt och internt.

Ett urval av marknadsföringsaktiviteter:

- Biologisk Mångfald 2019: Marknadsföring genom hemsidan biologiskmangfald.se, utskick av nyhetsbrev, marknadsföring i sociala medier samt på Naturskyddsföreningen i Skånes egen hemsida.

- Lokala baljväxter: Genom att odla och äta mer bönor, linser och ärtor kan vi bland annat minska klimatpåverkan, gynna den biologiska mångfalden och hushålla med resurserna. Som inspiration har vi tillsammans med Hushållningssällskapet tagit fram tio recept på bland annat majssoppa, chokladkaka och bröd där baljväxter som går att odla lokalt ingår. Vi har även skapat en broschyr och en sida på vår hemsida med mer information:

STÖDKONSERT FÖR NATURSKYDDSFÖRENINGEN I SKÅNE

skane.naturskyddsforeningen.se/baljvaxter/

• **Hjälp bina:** En minifolder med fem enkla tips hur man kan hjälpa bina har tagits fram. Även arbetet bakom hemsidan (hjalpbina.se) påbörjades. Mini-foldern och hemsidan sponsras externt, bland annat genom en stödkonsert av Sankt Johanneskyrkan den 10 november där vårt biprojekt uppmärksammades. Konserten innehöll klassisk musik, filmmusik och dans. Medverkade gjorde komiker Lena Frisk, barn och ungdomar från Arnbergs dansstudio, sångare från Malmö Opera samt Ulla Olsson, orgel.

Fler exempel på aktiviteter som vi har hjälpt till att marknadsföra är Fotofestivalen i Göinge, Klädbytdag, Strandstädning, Natursnokarna, De vilda blommornas dag, Storksläpp, Miljövänliga veckan: Fixa grejen!, Ge bort ett medlemskap i julklapp, Ge bort ett storkfadderskap i julklapp m.m.

Totalt har 12 nyhetsbrev skickats ut till ca 6 100 mottagare/gång. Med Apsis är det lättare för oss att skapa relevant, dynamiskt och personligt innehåll, som anpassas automatiskt för varje individuellt nyhetsbrev. Vi kan även ta del av statistik i form av t ex klickfrekvenser och antal e-postutskick som inte når våra mottagares inkorg. Våra nyhetsbrev har haft god öppningsfrekvens under 2019 och få avregistreringar (endast 0,2%). Under 2020 kommer vi att fortsätta skicka ut nyhetsbrev via Apsis och försöka få in fler e-postadresser till våra medlemmar.

Vi har fortsatt öka vår närvaro i sociala media. Vi försöker växa främst med organisk tillväxt dvs väldigt lite läggs på att sponsra inlägg med pengar. Eftersom vi försöker växa organiskt så går tillväxten lite långsammare. Vi har under året dock ökat antalet följare på Instagram till ca 1900 (1500 2018) och på Facebook har antalet ökat till ca 4550 (3900 2018). Framförallt försöker vi få våra följare att engagera sig genom att kommentera och dela våra inlägg.

Vi har under året haft en fortsatt markant ökning av antalet besökare på vår hemsida. Antalet unika besökare på hemsidan har ökat från 156 910 (2018) till 236 406 (2019). Anledningen till detta beror på att vi har fortsatt att konsekvent uppdaterat

Mycket bin blev det under året tack vare externa medel öronmärkta för ändamålet. Här en åkersnylt-humla på röd solhatt. Första sidan: mindre guldvinge.

hemsidan med intressant och relevant innehåll samt att vi publicerar inlägg i sociala medier som länkar till vår hemsida. Vi skapar egna inlägg istället för att länka till fakta på externa sajter som Naturskyddsföreningens hemsida. Några av de mest besökta sidorna har varit: Parkslide, Skärålid – Söderåsens nationalpark, Måkläppen, 10 härliga badplatser i Skåne och Hitta ut i Skånes natur.

Biologisk mångfald i Skåne 2019

Konferensen om biologisk mångfald, som vi är huvudman för, arrangeras vartannat år med stöd av Region Skånes miljövårdsfond. Under 2019 var temat hur vår fauna och flora påverkas av klimatförändringar och invasiva främmande arter.

Konferensen utgör en mötesplats för alla intresserade av ämnet biologisk mångfald i Skåne. Kommuner, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, och andra yrkesverksamma är representerade, likväl som ideella krafter i organisationer verksamma i regionen. Under denna intensiva helg sprids ny kunskap och diskuteras bevarandeåtgärder i olika biotoper. Konferensen har flera deltagaravgiftskategorier för att även locka ideella organisationer och unga.

Naturskyddsföreningen i Skåne har ansvar för konferensens ekonomi, ansökningar, avtal med föreläsare, redovisning och samordning.

Biologiska mångfaldens pris

I samband med konferensen för biologisk mångfald delas Den biologiska mångfaldens pris ut. Med detta pris har vi för avsikt att skapa engagemang, sprida kunskap och inspirera allmänheten om biologisk mångfald. Målsättningen är att med priset uppmuntra och stärka olika insatser för rik biologisk mångfald i Skåne. Priset har nu delats ut sju gånger, nästa tillfälle är 2021. Juryn för att utse pristagare består av representanter från Naturskyddsföreningen i Skåne och Studieförbundet.

Per Modig tilldelades den biologiska mångfaldens pris 2019 för sin föredömliga satsning på ekologisk odling med gamla sorter såväl som gynlandet av vild biologisk mångfald.

Bi-vänligt material

Under året skedde en satsning på framtagande av material och spridning av information om hur man kan gynna pollinerare som bin i sin direkta omgivning. Med externa medel öronmärkta för bin lät sig detta göras, och en folder med konkreta tips togs fram. Vi har också haft föredrag om vildare trädgård och kampanjer i våra sociala medier. En del av detta skedde i anslutning till riksföreningens kampanj Operation Rädda Bina. Under andra halvan av året påbörjades arbetet med en helt ny hemsida om hur vi alla kan hjälpa bina (se hjalpbina.se).

Invasiva främmande arter

Med start 2018 och med fortsättning under 2019 har vi brett informerat om främmande arter i Skåne. Hur man känner igen dem, hur de kan bekämpas och vad de kan ställa till med. Ämnet var också en del av huvudtemat på vår konferens om biologisk mångfald i Skåne.

Bli vän med en igelkott

Projektet "Bli vän med en igelkott!" länkar samman hemslöjd och naturvård, två områden som hör ihop men vars kombination inte utforskats

så mycket som den förtjänar. Projektet riktar sig aktivt till nyanlända, funktionshindrade och andra grupper vars skapandepotential kanske inte tillvaratagits till fullo. Vi vill utgöra en mötesplats, en arena för interkulturellt utbyte, där skilda modersmål, åldrar, funktionsvariationer och könsidentiteter inte spelar någon roll. Det uppstår en rikedom i uttryck när man sammanför olika sorters människor och ger dem resurser att

Linda Birkedal delar ut Den Biologiska Mångfaldens Pris 2019 till Per Modig.

gemensamt utveckla sina skapande förmågor. Under året har projektledaren Ylva Folkesson haft workshops och tillsammans med kansliet har en websida med konkreta tips med mera skapats.

Den skånska kronhjorten

Den skånska kronhjorten är en arbetsgrupp hos Naturskyddsföreningen i Skåne. De skånska kronhjortarna tillhör, till skillnad från kronhjortar i övriga landet, nominatrasen *Cervus elaphus elaphus* vilken invandrade till Sverige efter den senaste istiden. Gruppen, vars syfte är att värna om och skapa goda livsbetingelser för den skånska kronhjorten, består av naturvårdare, markägare, viltvårdare och andra samhällsaktörer. Vi vill sprida kunskap och

information om artens ekologi och förvaltning och utgöra en plattform för aktörer som önskar bevara en livskraftig kronviltstam i Skåne.

Några av uppgifterna är att initiera, möjliggöra och genomföra inventeringar, undersökningar och forskningsstudier med syfte att förbättra vården av kronhjort och motverka skador. Vi vill också vara en inspirations- och kunskapskälla och skapa engagemang för Skånes magnifika landskapsdjur – kronhjorten. Information om gruppens arbete finns på www.skanskronhjort.se.

Vild & bortskämd

Vild och bortskämd är ett samverkansprojekt ägt av Länsstyrelsen i Skåne, där Naturskyddsföreningen i Skåne arbetar tillsammans med länsstyrelsen, skogsstyrelsen, skogssällskapet, jägareförbundet i Skåne, jordägarförbundet, viltforskare och privata skogsägare. Projektet har som syfte att sprida kunskap och skapa en attitydförändring när det gäller utfodring av vilt och de effekter som utfodringen kan ha. Genom träffsäkra budskap, inspirerande och kunskapsförhöjande filmer samt ett brett medialt perspektiv ska projektet lyfta enkla naturligt foderskapande åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden i både skogs- och jordbruksmark.

Våtmarker

En satsning på våtmarker kommer att sjasättas, bland annat då det centralt inom föreningen tillgängliggjorts sökbara medel för ändamålet. En arbetsgrupp har tillsatts och denna började under 2019 att titta på olika objekt. Vi ska söka medel för att starta flera våtmarksprojekt, dels i våra egna fastigheter, dels förhoppningsvis med andra aktörer på andra platser. Vi avser att i första hand utnyttja de expertkunskaper som redan finns i vår organisation kring inte minst groddjur, trollsländor och stork.

Artrika vägkanter

Under våren arrangerade länsförbundet ett seminarium om artrika vägkanter i samarbete med kretsarna i Lund och Hörby samt Lunds Botaniska Förening. De många besökarna fick ta del av ett späckat program där vägkanternas värden för den biologiska mångfalden lyftes, liksom hur bland annat Trafikverket och Nybro kommun arbetar för att värna de artrika vägkanterna. En folder om artrika vägkanter har tagits fram på initiativ av länsförbundet i Halland, som finns tillgänglig på hemsidan.

Våtmarker vill vi satsa mer på framöver, till exempel för att gynna trollsländor varav några är extra skyddsvärda enligt EU, som citronfläckad kärrtrollslända.

Natursnokar

Allt fler kretsar startar glädjande upp natursnoksverksamhet, det vill säga verksamhet för små barn med sina föräldrar eller annan anhörig vuxen. Natursnokeri ska ske på barnens villkor; barn och vuxna ska upptäcka naturen och ha roligt tillsammans. Det är önskvärt att ledaren för en sådan grupp har skaffat sig utbildning i natursnokeri. Ansvarig för sådan utbildning är länsförbundets natursnoksledare i samverkan med riksföreningen.

Regionalt producerade baljväxter

Vi har deltagit i ett projekt för att stimulera till ökad produktion och konsumtion av regionalt odlade baljväxter. Under våren hölls en utbildning för baljväxtambassadörer, som sedan hållit i olika event i butiker och på andra ställen. Vi har i samarbete med bland annat Hushållningssällskapet tagit fram tio recept som inspirerar till ökad användning av bönor, linser och ärtor. Vi har också producerat en folder om fem fördelar med baljväxter och deltagit i debatten om hållbarhetskrav på måltider som serveras av Region Skåne.

Projektet har fått ekonomiskt stöd av Region Skånes miljövårdsfond och EU Horizon 2020.

Rikskonferens i Skåne

Riksföreningens rikskonferens arrangerades i maj i Kristianstad, där vi tillsammans med kretsen bidrog till det spännande utflyktsprogrammet. Deltagarna fick bland annat uppleva Vattenriket, besöka Storkprojektet och delta i Food Jam på den ekologiska gården Fagraslätt.

Storkprojektet

Storkprojektet drivs gemensamt av Skånes Ornitologiska Förening och Naturskyddsföreningen i Skåne. Ledningsgruppen består av fyra representanter från respektive förening. Naturskyddsföreningens representanter är Linda Birkedal, Lars-Bertil Nilsson, Ida Möller och Christer Neideman. Petter Albinson är anställd som projektledare. Ett sjuttiofem frivilliga medarbetare är engagerade i projektet.

Under 2019 häckade 74 fria storkpar i Skåne och ca 96 ungar blev flygga. Mycket glädjande var att så många som 20 nya återvändare häckade eller gjorde häckningsförsök. Med återvändare menas storkar som flyttat från Skåne som årsungar, tillbringat en tid utomlands och sedan återvänt. De tidigare problemen med att få storkarna att flytta verkar vara som bortblåsta.

Ett av de tio läckra recepten som vi presenterat för att öka användningen av baljväxter.

Uppfödningen av storkar i hägn ligger stadigt på en hög nivå med cirka hundratalet flygga ungar per år. I år häckade 51 par och 95 ungar blev flygga. Majoriteten av dem, 86 stycken, släpptes i det publika storksläppet 27:e juli och 8 sent kläckta ungar 28:e augusti. En dog i flygg ålder och en behölls i hägn eftersom den inte hade full flygförmåga. Under våren släpptes även 8 häckpar ut från 4 olika utsläppshägn.

Flyttningen var återigen en stor framgång. Endast en enda av årets ungar tycks ha avstått från att flytta söderut. På sin väg söderut rapporterades svenska storkar från Danmark, Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Spanien.

Storkprojektet har under 2018 som vanligt fått mycket uppmärksamhet i olika massmedier, särskilt i samband med ringmärkningen och storksläppet.

Den årliga Fadder- och Sponsordagen gick som vanligt av stapeln vid Fulltofta storkhägn. Ett tjugotal offentliga och bokade guidningar arrangerades av projektets programgrupp. Den i särklass mest populära tillställningen, Storksläppet i Hemmestorps mölla 28/7, hade färre besökare än förra årets rekord, men samlade ändå 600 besökare.

Våra fastigheter

Naturskyddsföreningen i Skåne äger 13 fastigheter på totalt 79,1 hektar. Sittande styrelse har nu i princip besökt samtliga fastigheter, under året besöktes Billebjär och Borgen samt vresboken vid Lilla Abusa. Minnesstenen på Billebjär har rengjorts och texten ska återigen målas, något vi måste göra tills den av Länsstyrelsen utlovade skylten kommer upp. Vid besöket på Borgen anslöt Helsingborgskretsen och förslag mottogs på skötseln av ägaren till Stenkärnsfabriken. Vresboken vid Abusa är ett fantastiskt träd, en skylt bör sättas upp och texten på hemsidan uppdateras så fler kan hitta dit.

Det tidigare aviserade markbytet vid Matsalycke är så gott som genomfört, detta med anledning av breddande av vägen. En skötselplan för Stora Hults fälad har varit på remiss. Länsstyrelsen kommer att ta över som förvaltare. Försäljningen av Lökaröd är genomförd enligt tidigare beslut.

För Everöd finns det önskemål om förändring av skötseln för att få miljöstöd. Detta går dock stick i stäv med hur vi ser på gynnet av områdets biologiska mångfald och troligen även med donationsbrevet. Det senare stipulerar att det inte bara ska finnas träd i betesmarken utan att det ska utgöras av lövskog.

Handla miljövänligt

Handla Miljövänligt-nätverket har nu över 170 medlemmar i Skåne – ett rejält uppsving. Det är dock ganska få kretsar som bjuder in till en egen klädbyttardag på våren och/eller praktiska aktiviteter under Miljövänliga veckan. Allt fler ordnar istället föreläsningar i ämnet för medlemmar och allmänhet.

Upptaktsmötet 2019 för Miljövänliga veckan ägde rum lördagen 24/8 på Studieförbundet i Kristianstad, med besök av Eva Eiderström från rikskansliets Handla miljövänligt-kontor i Göteborg. Hon höll i introduktionen och ledde även samtalen och lärde oss att göra bra bivaxdukar. Under den ekologiska vegetariska lunchen och fiket utbytte vi många erfarenheter. Vi hann inte ens gå ut och ta paus i friska luften – som också var en programpunkt.

Hörjelgården

För verksamhet på Hörjel hänvisar vi till verksamhetsberättelsen för Stiftelsen Hörjelgården.

Vår vresbok vid Lilla Abusa utanför Södra Sandby.